

Čtvrtek 2. dubna 2009

Zdravotní rizika spojená s elektromagnetickými poli

P6_TA(2009)0216

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. dubna 2009 o obavách týkajících se účinků elektromagnetického pole na zdraví (2008/2211(INI))

(2010/C 137 E/08)

Evropský parlament,

- s ohledem na články 137, 152 a 174 Smlouvy o ES zaměřující se na vysoký stupeň ochrany lidského zdraví a životního prostředí a na bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
 - s ohledem na doporučení Rady 1999/519/ES ze dne 12. července 1999 o omezení expozice osob elektromagnetickým polím (od 0 Hz do 300 GHz) ⁽¹⁾ a na související zprávu Komise ze dne 1. září 2008 o uplatňování doporučení (KOM(2008)0532),
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/40/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (elektromagnetickými poli) ⁽²⁾,
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 1999/5/ES ze dne 9. března 1999 o rádiových zařízeních a telekomunikačních koncových zařízeních a vzájemném uznávání jejich shody ⁽³⁾ a na příslušné harmonizované bezpečnostní normy pro mobilní telefony a základny,
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/95/ES ze dne 12. prosince 2006 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se elektrických zařízení určených pro používání v určitých mezích napětí ⁽⁴⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 4. září 2008 o přezkumu evropského akčního plánu pro životní prostředí a zdraví na období 2004–2010 v polovině tohoto období ⁽⁵⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 1999 o návrhu doporučení Rady týkajícího se omezení expozice osob elektromagnetickým polím (od 0 Hz do 300 GHz) ⁽⁶⁾,
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A6-0089/2009),
- A. vzhledem k tomu, že elektromagnetická pole jsou součástí přirozeného prostředí a byla na zemi vždy přítomna; vzhledem k tomu však, že na základě poptávky po elektrické energii, používání stále dokonalejších bezdrátových technologií a změn ve struktuře společnosti se expozice životního prostředí zdrojům elektromagnetických polí, které vytvořil člověk, v průběhu posledních desetiletí neustále zvyšuje; vzhledem k tomu, že v konečném důsledku je v současnosti každý občan vystaven složité směsi elektrických a magnetických polí o různé frekvenci, a to jak doma, tak i na pracovišti,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 199, 30.7.1999, s. 59.

⁽²⁾ Úř. věst. L 159, 30.4.2004, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 91, 7.4.1999, s. 10.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 374, 27.12.2006, s. 10.

⁽⁵⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0410.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 175, 21.6.1999, s. 129.

Čtvrtek 2. dubna 2009

- B. vzhledem k tomu, že bezdrátové technologie (mobilní telefony, WiFi-WiMax, bluetooth, telefony DECT) vyzařují elektromagnetické pole, které může mít nepříznivé účinky na lidské zdraví,
- C. vzhledem k tomu, že většina občanů Unie, zejména mládež ve věku mezi 10 a 20 lety, používá mobilní telefon, což je užitečný předmět, který slouží i jako módní doplněk, a vzhledem k tomu, že i nadále zůstávají pochybnosti týkající se jejich možných zdravotních rizik, zejména pro mladé lidi, jejichž mozek je ještě ve vývinu,
- D. vzhledem k tomu, že od 12. července 1999, kdy byly v doporučení 1999/519/ES stanoveny expoziční limity osob elektromagnetickým polím (0 Hz až 300 GHz), se spor vědecké obce, pokud jde o možná zdravotní rizika spojená s působením elektromagnetických polí, prohloubil,
- E. vzhledem k tomu, že absence konečných závěrů vědecké obce nezabránila některým národním a regionálním vládám v devíti členských státech, ale také v Číně, ve Švýcarsku a v Rusku, stanovit tzv. preventivní expoziční limity, jejichž hodnoty jsou nižší než prosazuje Komise a její nezávislý vědecký výbor pro vznikající a nově zjištěná zdravotní rizika ⁽¹⁾,
- F. vzhledem k tomu, že by kroky zaměřené na omezení expozice osob elektromagnetickému poli měly být vyvážené, ve smyslu vyšší bezpečnosti a ochrany, lepší kvalitou života, kterou poskytují přístroje s elektromagnetickým polem,
- G. vzhledem k tomu, že mezi vědecké projekty, které vzbuzují jak zájem, tak i polemické názory, patří epidemiologická studie Interphone, kterou financuje Unie především jako součást 5. rámcového programu výzkum, technický rozvoj a demonstrace ⁽²⁾ částkou 3 800 000 EUR a jejíž závěry jsou očekávány už od roku 2006,
- H. vzhledem k tomu však, že některé poznatky jsou zřejmě přijímány všeobecně, zejména zjištění, že jednotlivé osoby reagují na působení mikrovln různě, že je k vyhodnocení jiných než tepelných vlivů spojených s radiofrekvenčními poli nutné přednostně provést expoziční testy ve skutečném měřítku a zejména že děti jsou expozicí elektromagnetickým polím obzvláště ohroženy ⁽³⁾,
- I. vzhledem k tomu, že Unie stanovila expoziční limity na ochranu pracovníků před účinky elektromagnetických polí; vzhledem k tomu, že podle zásady předběžné opatrnosti by takováto opatření měla být přijata také pro dané skupiny obyvatel, například místní obyvatele a spotřebitele,
- J. vzhledem k tomu, že podle šetření Eurobarometru na téma elektromagnetických polí (č. 272a z června 2007) se většina občanů domnívá, že je veřejné orgány nedostatečně informují o opatřeních na ochranu před elektromagnetickým polem,
- K. vzhledem k tomu, že je nutné pokračovat ve výzkumu středních a velmi nízkých frekvencí, aby bylo možné vyvodit závěry o jejich účincích na lidské zdraví,
- L. vzhledem k tomu, že směrnice 2004/40/ES nesmí narušit používání zobrazování pomocí magnetické rezonance, neboť tato technologie představuje pro evropské pacienty nejmodernější možnost výzkumu, diagnostiky a léčby život ohrožujících chorob,

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 21. března 2007 schválené během 16. plenárního zasedání výboru.

⁽²⁾ Quality of life programme, contract No QLK4-1999-01563.

⁽³⁾ March 2001 STOA study on „The physiological and environmental effects of non-ionising EMR“, PE297.574.

Čtvrtek 2. dubna 2009

M. vzhledem k tomu, že bezpečnostní norma pro magnetickou rezonanci IEC/EN 60601-2-33 stanovuje takové limitní hodnoty pro elektromagnetická pole, aby bylo vyloučeno veškeré ohrožení pacientů i personálu,

1. naléhavě žádá Komisi, aby přezkoumala vědeckou podloženost a přiměřenost limitů elektromagnetického pole stanovených v doporučení 1999/519/ES a podala o tom zprávu Parlamentu; žádá, aby tento přezkum provedl vědecký výbor pro vznikající a nově zjištěná zdravotní rizika;

2. vyzývá ke zvláštnímu posouzení biologických účinků při hodnocení možného dopadu elektromagnetického záření na zdraví, zejména vzhledem k tomu, že podle některých studií nastávají neškodlivější účinky při nejnižší úrovni tohoto záření; volá po aktivním výzkumném úsilí na řešení potenciálních zdravotních problémů prostřednictvím rozvoje řešení odstraňujících nebo snižujících pulsační a amplitudovou modulaci přenosových frekvencí;

3. zdůrazňuje, že zároveň s touto změnou evropských norem pro elektromagnetická pole, či jako alternativu k ní by bylo vhodné, aby Komise ve spolupráci s odborníky z členských států a s příslušnými průmyslovými odvětvími (elektrárenskými společnostmi, telefonními operátory a výrobci elektrických spotřebičů, včetně mobilních telefonů) vypracovala přehled dostupných technických řešení, která účinně snižují expozici určitého místa elektromagnetickým polím;

4. konstatuje, že průmyslové subjekty a příslušní správci infrastruktury a příslušné orgány se mohou už nyní zabývat určitými faktory, jako je např. zavádění opatření pro vzdálenost určitého místa a přístrojů vysílajících elektromagnetické vlny nebo výška místa vzhledem k výšce antény a směr vysílače vzhledem k obydlenému místu, a to s cílem uklidnit a lépe chránit osoby žijící v blízkosti těchto zařízení; vyzývá k optimálnímu rozmístění stožárů a vysílačů a dále vyzývá ke společnému využívání takto umístěných stožárů ze strany poskytovatelů, aby se snížil počet nevhodně umístěných stožárů a vysílačů; vyzývá Komisi a členské státy k vypracování odpovídajících pokynů;

5. vyzývá členské státy, regionální a místní úřady, aby vytvořily jediný systém autorizace instalací antén a zesilovačů a včlenily do svých územních plánů také plán umístění antén;

6. apeluje na úřady odpovídající za povolování instalace antén mobilní komunikace, aby ve spolupráci s operátory tohoto odvětví smluvně upravily společné využívání infrastruktur s cílem snížit jejich počet i expozici obyvatelstva působení elektromagnetických polí;

7. oceňuje úsilí, které je vyvíjeno v rámci používání mobilních komunikačních systémů a dalších bezdrátových technologií s elektromagnetickým polem, jež si klade za cíl zamezit poškozování životního prostředí a zejména řešit otázku změny klimatu;

8. domnívá se, že vzhledem ke zvyšujícímu se počtu soudních řízení a k rozhodnutí veřejných orgánů, která mají charakter moratoria na instalaci nových zařízení vysílajících elektromagnetická pole, je ve všeobecném zájmu dávat přednost řešením založeným na dialogu mezi průmyslovými subjekty, veřejnými orgány, vojenskými orgány a sdruženími místních obyvatel, pokud jde o podmínky instalace nových GSM antén nebo vedení vysokého napětí, a postarat se alespoň o to, aby byly školy, školky, jesle, domovy důchodců a zdravotnická zařízení v konkrétní vzdálenosti od těchto zařízení určené na základě vědeckých kritérií;

9. žádá členské státy, aby společně s operátory v tomto odvětví daly veřejnosti k dispozici mapy expozice vysokonapětového vedení, radiofrekvencím a mikrovlnám, zejména těm, které produkují telekomunikační stožáry, zesilovací radioantény a telefonní antény; žádá, aby tyto informace byly uvedeny na internetové stránce, aby do nich mohla veřejnost snadno nahlédnout, a aby se zveřejňovaly ve sdělovacích prostředcích;

Čtvrtek 2. dubna 2009

10. navrhuje Komisi, aby zvážila možnost použití finančních prostředků určených na transevropské energetické sítě na studium účinků elektromagnetických polí o velmi nízké frekvenci, zejména u vedení elektrického napětí;
11. vyzývá Komisi, aby v průběhu legislativního období 2009–2014 iniciovala rozsáhlý program změřený na zjišťování elektromagnetické biokompatibility mezi vlnami, které jsou vytvářeny uměle, a přirozenými vlnami vznikajícími v lidském těle, a zjistila, zda mikrovlny skutečně mají nepříznivý vliv na lidské zdraví;
12. vyzývá Komisi, aby každoročně předložila zprávu o úrovni elektromagnetického záření v Unii, o jeho zdrojích a opatřeních přijímaných v Unii na zlepšení ochrany lidského zdraví a životního prostředí;
13. žádá Komisi, aby našla řešení, které by vedlo k rychlejšímu uplatňování směrnice 2004/40/ES, a zajistila tak účinnou ochranu pracovníků před elektromagnetickými vlnami, jako je tomu v případě hluku ⁽¹⁾ a vibrací ⁽²⁾ prostřednictvím dvou jiných předpisů Společenství, a aby pro magnetickou rezonanci zavedla výjimku z článku 1 uvedené směrnice;
14. konstatuje s nelibostí, že od roku 2006 dochází k neustálému oddalování zveřejnění závěrů mezinárodní epidemiologické studie s názvem Interphone, jejímž cílem je zjistit, zda existuje souvislost mezi používáním mobilního telefonu a určitými typy nádorů, zejména mozgovými nádory a nádory sluchového nervu a štítné žlázy;
15. upozorňuje v této souvislosti na výzvu k obezřetnosti, kterou vyhlásila koordinátorka studie Interphone paní Elisabeth Cardisová, která na základě současných poznatků doporučuje, aby děti používaly mobilní telefony v rozumné míře a dávaly přednost pevným telefonním linkám;
16. domnívá se v každém případě, že je úkolem Komise, která významným způsobem přispěla k financování této celosvětové studie, aby požádala osoby odpovědné za tento projekt o vysvětlení, proč ještě nebyly publikovány konečné výsledky, a pokud dostane odpověď, aby o tom okamžitě informovala Parlament a členské státy;
17. navrhuje rovněž Komisi, aby v zájmu zajištění politické účinnosti a rozpočtové účelnosti přerozdělila finanční prostředky Společenství určené na provedení studií zabývajících se otázkou působení elektromagnetických polí a poskytla je na celoevropskou kampaň, která by mladým lidem poskytla informace o správném používání mobilního telefonu, jako jsou „hands-free“ sady, omezení délky telefonních hovorů, vypínání telefonů v době, kdy nejsou používány (například při výuce), a používání telefonů v místech s dobrým příjmem;
18. domnívá se, že v takovýchto osvětových kampaních by měli být mladí Evropané seznamováni také se zdravotními riziky souvisejícími s domácími spotřebiči a s tím, že je důležité spotřebiče vypínat a neponechávat je v pohotovostním režimu;
19. žádá Komisi a členské státy, aby navýšily finanční prostředky pro výzkum a vývoj, aby bylo možné zhodnotit případné dlouhodobé negativní účinky radiofrekvencí mobilních telefonů; dále žádá, aby zvýšily počet veřejných výzev ke zkoumání škodlivých účinků kombinované expozice různým zdrojům elektromagnetického pole, zejména pokud jde o dětskou populaci;

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/10/ES ze dne 6. února 2003 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (hlukem) (Úř. věst. L 42, 15.2.2003, s. 38).

⁽²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/44/ES ze dne 25. června 2002 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (vibracemi) (Úř. věst. L 177, 6.7.2002, s. 13).

Čtvrtek 2. dubna 2009

20. navrhuje, aby se mezi úkoly Evropské skupiny pro etiku ve vědě a nových technologiích zařadilo i hodnocení vědecké bezúhonnosti s cílem pomoci Komisi při předcházení případným rizikovým situacím, střetu zájmů či dokonce podvodům, k nimž by mohlo docházet díky větší konkurenci v oblasti výzkumu;
21. vyzývá Komisi, aby s ohledem na obavy veřejnosti v mnoha členských státech spolupracovala se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, jako jsou odborníci z členských států, nevládní organizace a průmyslová odvětví, s cílem zlepšit dostupnost aktualizovaných informací o bezdrátových technologiích a normách pro ochranu, kterým by rozuměli i laici;
22. vyzývá Mezinárodní komisi pro ochranu před neionizujícím zářením a Světovou zdravotnickou organizaci k větší transparentnosti a otevřenosti k dialogu se všemi zúčastněnými subjekty ve standardním prostředí;
23. kritizuje některé příliš agresivní marketingové kampaně telefonních operátorů zahajované při příležitosti Vánoc a jiných zvláštních příležitostí, jako je prodej mobilních telefonů určených výlučně pro děti a nabídka „volných minut“ zaměřená na dospívající mládež;
24. navrhuje, aby Unie začlenila do politiky v oblasti kvality vnitřního ovzduší studii týkající se domácích bezdrátových přístrojů, jako je WiFi připojení k internetu a telefony DECT (digitální bezdrátové domácí telefony), jejichž používání se v posledních letech rozšířilo ve veřejných budovách i v domácnostech, a vede tak k trvalé expozici občanů mikrovlnám;
25. ve snaze o stále lepší informování spotřebitelů požaduje úpravu technických norem Evropské komise pro normalizaci v elektrotechnice, které by zavedly povinnost uvádět vyzařovaný výkon a v případě všech bezdrátových přístrojů i skutečnost, že vyzařují mikrovlny;
26. vyzývá Radu a Komisi, aby v koordinaci s členskými státy a Výborem regionů podpořily vytvoření jednotné normy, která by v případě rozšiřování sítě elektrického vysokonapěťového vedení minimalizovala expozici místních obyvatel;
27. je velmi zaujat tím, že pojišťovací společnosti se snaží o to, aby pojistné smlouvy týkající se odpovědnosti za škodu nepokrývaly rizika spojená s elektromagnetickými poli, což jasně ukazuje, že evropští pojistitelé již uplatňují vlastní verzi zásady obezřetnosti;
28. vyzývá členské státy, aby následovaly příklad Švédska a uznaly osoby trpící nadměrnou citlivostí vůči účinkům elektromagnetického pole za zdravotně postižené a poskytly jim odpovídající ochranu a rovné příležitosti;
29. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Výboru regionů a Světové zdravotnické organizaci.
-